

30 lat

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
PREZES

al. Niepodległości 190
00-608 Warszawa

T: +48 22 592 64 58
F: +48 22 592 66 50

sekretariat.prezesa@krus.gov.pl
www.krus.gov.pl

Warszawa, dnia 09 kwietnia 2021 r.

0000 – OP.053.1.2021

odpowiadając na petycję z dnia 12 marca 2021 roku, która została przesłana do Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przez Panią Elżbietę Miziołek – Przewodniczącą Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników przekazuję poniżej stosowne wyjaśnienia.

Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266), rolnicy i domownicy podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy nadal podlegają temu ubezpieczeniu pomimo objęcia ubezpieczeniem społecznym w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych z tytułu wykonywania umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia lub powołania do rady nadzorczej, o ile spełniają warunki określone w tym przepisie.

Omawiany przepis określa zatem ściśle krąg podmiotowy, do których ma on zastosowanie, a mianowicie do rolników i domowników podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy, tj. prowadzących działalność rolniczą/pracujących w gospodarstwach rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych lub w dziale specjalnym produkcji rolnej, o którym mowa w załączniku do omawianej ustawy.

Oznacza to, że przepis art. 5b ustawy nie ma zastosowania w stosunku do rolników/domowników prowadzących działalność rolniczą/pracujących w gospodarstwie rolnym do 1 ha przeliczeniowego. Osoby te dokonując zgłoszenia do ubezpieczenia w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na wniosek (dobrowolnie) mogą podlegać jedynie ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym

zakresie (ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie i ubezpieczenie emerytalno-rentowe) na wniosek. Tym samym podjęcie przez tę grupę rolników/domowników wykonywania umowy zlecenia oznacza ustanie ubezpieczenia społecznego rolników, bez względu na uzyskiwany przychód z umowy zlecenia. Przesądza o tym tryb objęcia ubezpieczeniem w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zgodnie z art. 7 i 16 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników osoby, do których nie ma zastosowania art. 5b ustawy, nie spełniają warunków do ubezpieczenia społecznego rolników w pełnym zakresie w przypadku podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, przez które rozumie się m.in. obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne i rentowe z tytułu wykonywania umowy zlecenia.

W świetle obowiązujących przepisów z podobnymi konsekwencjami spotykają się również osoby podlegające ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1. Należy zwrócić uwagę, że jest to zupełnie inna grupa ubezpieczonych niż ta, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 1, są to osoby, które nie są już rolnikami – mamy w tym przypadku do czynienia z byłymi rolnikami, którzy zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej. Osoby te mogą podlegać ubezpieczeniu na wniosek i to wyłącznie ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, po spełnieniu warunków określonych w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

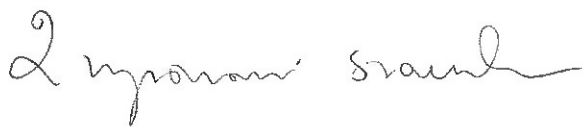
Warto zaznaczyć, że rolnik, który prowadzi działalność rolniczą w posiadany gospodarstwie rolnym (w tym do 1 ha przeliczeniowego) i jednocześnie podlega ubezpieczeniu społecznemu w ZUS, np. z tytułu umowy zlecenia może zostać objęty tylko na wniosek ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim i to wyłącznie w zakresie ograniczonym uprawniającym do uzyskania jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albo śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej. W celu objęcia ubezpieczeniem na wniosek konieczne jest złożenie stosownego wniosku we właściwej jednostce organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Możliwość ta nie dotyczy jednak osoby, która podlega ubezpieczeniu w trybie art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy.

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, że obowiązujące przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uniemożliwiają pozostanie w ubezpieczeniu społecznym rolników osobom podlegającym temu ubezpieczeniu na wniosek na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy, w sytuacji objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem powszechnym w ZUS z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Jedynym rozwiązaniem tej kwestii byłoby wprowadzenie zmian w art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Rozwiązanie przyjęte w art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest rozwiązaniem wyjątkowym od ogólnie obowiązującej zasady, zgodnie z którą ubezpieczenie społeczne rolników powstaje dla tych rolników i domowników, którzy nie spełniają warunków do podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnym. Ustawodawca wprowadzając powyższe rozwiązanie prawne ograniczył jednak krąg podmiotowy objętych tym przepisem. W grupie tej znaleźli się rolnicy i domownicy podlegający ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, tj. analogiczny krąg podmiotowy jak ten, którego dotyczą przepisy art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wspomniany przepis daje możliwość kontynuowania ubezpieczenia w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rolnikom i domownikom po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (lub podjęcia współpracy przy jej prowadzeniu) na zasadach określonych tym przepisem.

Niezależnie od powyższego, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego podziela pogląd przedstawiony w uzasadnieniu do nowelizacji art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zakresie, w jakim zmiana ta spotka się z pozytywnym odbiorem ze strony środowiska rolniczego. Przedmiotowa nowelizacja może wpłynąć na rozwój aktywizacji zawodowej społeczności zamieszkujących tereny wiejskie w większym niż obecnie wymiarze. Ograniczenie wynikające z obecnego brzmienia art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników może nie sprzyjać aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi i rodzić obawy związane z utratą prawa do ubezpieczenia społecznego rolników w sytuacji podjęcia umowy zlecenia. Ponadto uzyskanie wyższych dochodów przez rolników z umowy zlecenia może mieć przełożenie na rozwój działalności rolniczej w sytuacji gdy część tych dochodów zostanie zainwestowana w gospodarstwo rolne.

W związku z powyższymi wyjaśnieniami należy podkreślić, że wszystkie wpływające do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego opinie i postulaty są analizowane i wykorzystywane w bieżących pracach, zgodnie z ustawowymi uprawnieniami. Niemniej KRUS nie posiada inicjatywy ustawodawczej oraz nie może podjąć oczekiwanych przez
działań.

ZASTĘPCA PREZESA
Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Magdalena Wachnicka-Witzke